

SUUNNITELMA KURINPITOKEINOJEN KÄYTTÄMISESTÄ JA NIIHIN LIITTYVISTÄ MENETTELYTAVOISTA

Suunnitelman perustana ovat:

Lukion opetussuunnitelman perusteet 2019 muutettu 2022

Lukiolaki 10.8.2018/714 muutettu 165/2022

Lukiolaki 30§ Opiskelijan velvollisuudet

7 luku. Turvallinen opiskeluympäristö

Lukiolaki 40§ - 48§

Suunnitelma on hyväksytty lukion henkilöstökokouksessa 1.6.2022 7§

Suomussalmen kunnan sivistyslautakunta on hyväksynyt suunnitelman osana opetussuunnitelman perusteita ...

Sisällys

1. Johdanto	2
2. Yhteistyö eri viranomaistahojen ja huoltajien kanssa	2
3. Menettelytavat rike- ja häiriötilanteissa	3
4. Periaatteet hallinnon yleisten oikeusturvaperiaatteiden noudattamiseen kurinpitokeinoja käytettäessä	10
5. Perehdyttäminen ja osaamisen vahvistaminen	10
6. Tiedottaminen.....	10
7. Menettelytavat suunnitelman seuraamista sekä toteutumisen ja vaikuttavuuden arviointia varten	11
7. LIITTEET (Lukiolaki 21§, 25§-26§).....	Virhe. Kirjanmerkkiä ei ole määritetty.

1. Johdanto

Lukiolain 40§:n (10.8.2018/714 **muutettu lailla 165/2022**) mukaan opiskelijalla on oikeus turvalliseen opiskeluympäristöön. Lukioyhteisön yhteistyö ja erilaiset pedagogiset ratkaisut luovat edellytyksiä hyvän työrauhan rakentumiselle. Lukiokoulutuksen järjestäjällä on oikeus käyttää myös lukiolain mukaisia kurinpitokeinoja.

Lukiolain 40§:n mukaan koulutuksen järjestäjän tulee opetussuunnitelman yhteydessä laatia ja ohjeistaa suunnitelma kurinpitokeinojen käyttämisestä ja niihin liittyvistä menettelytavoista. Opetushallitus on antanut määräykset suunnitelman laatimisesta opetussuunnitelman perusteissa. Suunnitelman tarkoituksena on varmistaa toimintatapojen laillisuus ja yhdenmukaisuus sekä opiskelijoiden yhdenvertainen kohtelu. Suunnittelu tukee myös oppilaitoksen järjestyssääntöjen toteutumista.

2. Yhteistyö eri viranomaistahojen ja huoltajien kanssa

Huoltajia perehdytetään lukio-opintojen sisältöön ja toimintatapoihin 9. luokkalaisten vanhempainillassa, lukion kotiväenilloissa sekä muissa henkilökunnan, opiskelijoiden ja huoltajien yhteisissä tilaisuuksissa. Huoltajien kanssa pidetään yhteyttä myös Wilman välityksellä sekä puhelimitse. Lukion suunnitelmat ovat huoltajille nähtävillä Wilmassa.

Opiskeluhoitoryhmä ja sen jäsenet ovat merkittävässä roolissa viranomaisten kanssa tehtävän yhteistyön suhteen. Opiskeluhoitoryhmän tehtävänä on mm. kehittää ennaltaehkäisevää työtä. Sosiaalitoimen kanssa tehdään yhteistyötä opiskeluhoitosuunnitelman mukaisesti. Opiskeluhoitoon suunnitelmassa on kuvattu sosiaalitoimen kanssa tehtävät ennaltaehkäisevät toimenpiteet ja yhteistyökuviot.

Suomussalmen lukiolle on nimetty oma koulupoliisi. Yhteistyöhön kuuluvat näkyminen joissakin koulun tapahtumissa, erilaiset koulutustilaisuudet opiskelijoille tai henkilökunnalle sekä muut ajankohtaiset tapahtumat.

3. Menettelytavat rike- ja häiriötilanteissa

Taulukko 1: Kurinpidolliset toimenpiteet ja menettely

Kurinpidollinen toimenpide	Päätäjä	Menettelyssä huomioitava	Tiedottaminen	Muutoksenhaku
Kasvatuskeskustelu I	Opettaja (ryhmänohjaaja)	Kirjaus Primukseen Mukana opiskelija, (alle 18-vuotiaalla huoltaja,) ryhmänohjaaja, kuraattori tai vararehtori	Huoltaja, kuraattori, ryhmänohjaaja, rehtori	-
Kasvatuskeskustelu II	Rehtori	Mukana opiskelija, alle 18-vuotiaalla huoltaja, rehtori sekä mahdollisesti opinto-ohjaaja, vararehtori tai kuraattori Kirjaus Primukseen	Huoltaja, kuraattori, ryhmänohjaaja	-
Kirjallinen varoitus	Rehtorin hallintopäätös	1.Kurinpitovirangaistuksen syynä oleva teko on yksilöitävä (Ilmoittaja – aineenopettaja tmv.) 2.Hankittava tarpeellinen selvitys. Koulutuksen järjestäjän tulee kurinpitotoimea harkitessaan ottaa huomioon teon laatu sekä opiskelijan ikä ja kehitystaso. (rehtori) 3.Varattava opiskelijalle ja huoltajalle tilaisuus tulla kuulluksi (Rehtorin koollekutsumassa kuulemistilaisuudessa paikalla rehtorin lisäksi ryhmänohjaaja, kuraattori, opinto-ohjaaja, vararehtori tai aineenopettaja. Kuuleminen voidaan toteuttaa myös sähköisesti.)	Huoltaja, kuraattori, ryhmänohjaaja	Muutoksenhaku hallinto-oikeuteen (Valitus tulee tehdä 14 päivän kuluessa tiedoksi saannista.)

		4. Kirjaus Dynastiyn ei-julkinen viranhaltijapäätös (hallinto-ohjelmaan)		
Poistaminen luokasta jäljellä olevan oppitunnin ajaksi	Opettaja tai rehtori	Kirjataan Primukseen ja Wilmaan tuntihuomioihin.	Huoltaja, kuraattori, ryhmänohjaaja, rehtori	-
Epääminen opetuksesta jäljellä olevan päivän ajaksi	Rehtori (tai opettaja)	Kirjaaminen Primukseen ja Wilmaan tuntihuomioihin.	Huoltaja, kuraattori, ryhmänohjaaja	-
Epääminen opetuksesta enintään 3 työpäiväksi	Rehtori	Kirjaaminen Primukseen	Huoltaja, kuraattori, ryhmänohjaaja Tarvittaessa vastaavalle sosiaalitoimen henkilölle	-
Opiskelijan erottaminen asuntolasta	Rehtorin hallintopäätös	Erottaminen voidaan tehdä asuntolasta määräajaksi tai opintojen jäljellä olevaksi ajaksi. 1. Kurinpitorangaistuksen syynä oleva teko on yksilöitävä 2. Hankittava tarpeellinen selvitys. 3. Varattava opiskelijalle ja huoltajalle tilaisuus tulla kuulluksi 4. Kirjaus Dynastiyn ei-julkinen päätös (hallinto-ohjelmaan)	Huoltaja, kuraattori, ryhmänohjaaja	Muutoksenhaku hallinto-oikeuteen (Valitus tulee tehdä 14 päivän kuluessa tiedoksi saannista.) Voidaan toimenpanna, vaikka valitusprosessi olisi kesken.
Pidätetään oikeus opiskeluun rikostutkimuksen ajaksi	Sivistyslautakunnan hallintopäätös	1. Kurinpitorangaistuksen syynä oleva teko on yksilöitävä 2. Hankittava tarpeellinen selvitys. Koulutuksen järjestäjän tulee kurinpitotoimea harkitessaan	Huoltaja, kuraattori, ryhmänohjaaja, sivistyslauta-kunta	Muutoksenhaku hallinto-oikeuteen (Valitus tulee tehdä 14 päivän kuluessa tiedoksi saannista.)

		<p>ottaa huomioon teon laatu sekä opiskelijan ikä ja kehitystaso. (rehtori) 3.Varattava opiskelijalle ja huoltajalle tilaisuus tulla kuulluksi 4. Kirjaus Dynastiyn ei-julkinen päätös (hallinto-ohjelmaan)</p>		
Oppilaitoksesta erottaminen määräajaksi (enintään vuosi)	Sivistyslautakunnan hallintopäätös	<p>1.Kurinpitorangaistuksen syynä oleva teko on yksilöitävä 2.Hankittava tarpeellinen selvitys. Koulutuksen järjestäjän tulee kurinpitotoimea harkitessaan ottaa huomioon teon laatu sekä opiskelijan ikä ja kehitystaso. (rehtori) 3.Varattava opiskelijalle ja huoltajalle tilaisuus tulla kuulluksi 4. Kirjaus Dynastiyn ei-julkinen päätös (hallinto-ohjelmaan)</p>	Huoltaja, kuraattori, ryhmänohjaaja, sivistyslauta-kunta	Muutoksenhaku hallinto-oikeuteen (Valitus tulee tehdä 14 päivän kuluessa tiedoksi saannista.)
Eronneeksi katsominen	<p>Rehtori</p> <p>Rehtori</p>	<p>Opiskelija, joka ei ole suorittanut lukion oppimäärää neljässä vuodessa (jollei perustellusta syystä ole myönnetty suoritukseen pidempää aikaa), katsotaan eronneeksi. Eronneeksi katsotaan myös sellainen opiskelija, joka pätevää syytä ilmoittamatta on poissa opetuksesta, jos on ilmeistä ettei hänen tarkoituksenaan ole jatkaa opintoja. (Opiskelijan kuuleminen ja tiedoksianto myös alle 18v. huoltajalle, sekä tiedoksi asuinkunnalle Valppaan kautta alle 18 vuotiaiden osalta)</p>	<p>(Etsivänuorisotyö)</p> <p>VALPAS (oppivelvollisilla), opo (Etsivänuorisotyö)</p>	Valitusoikeus AVille
Kielletyn esineen tai aineen haltuunotto työpäivän aikana tai koulun muussa tapahtumassa	Opettaja tai rehtori	<p>Kirjaaminen Primukseen ja Wilman tuntihuomioihin.</p> <p>Opiskelijalle on ilmoitettava toimenpiteen syy. Tarkastuksessa on oltava vähintään kaksi täysi-ikäistä oppilaitoksen henkilökuntaan kuuluvaa. Opiskelijan pyynnöstä tarkastuksessa tulee olla</p>	Huoltaja, kuraattori, ryhmänohjaaja sekä tarvittaessa lastensuojelu	

		<p>läsnä hänen valitsemansa oppilaitoksen henkilökuntaan kuuluva, jos tämä on saapuvilla. Edellä mainitusta voidaan poiketa, jos se on asian kiireellisen luonteen huomioon ottaen turvallisuuden kannalta ehdottoman välttämätöntä.</p> <p>Kielletty esine tai aine voidaan ottaa haltuun. Opiskelijan mukana olevat tavarat voidaan tarkastaa, kuten myös opiskelijan hallinnassa olevat oppilaitoksen säilytystilat. Vaatteet voidaan tarkastaa päällisin puolin. Vaatteiden tarkastuksessa tarkastajan oltava samaa sukupuolta.</p> <p>Voimakeinojen käyttö:</p> <p>Mikäli opiskelija ei luovuta omaa tai muiden turvallisuutta vaarantavaa esinettä tai ainetta ja tekee vastarintaa, tarvittavia voimakeinoja on lupa käyttää.</p> <p>Voimakeinojen käytöstä tulee tehdä kirjallinen selvitys.</p> <p>Haltuun otettujen esineiden ja aineiden luovuttaminen ja hävittäminen:</p> <p>Luovutetaan alaikäisen huoltajalle tai täysi-ikäiselle opiskelijalle työpäivän päätyttyä. Esineet ja aineet tulee luovuttaa poliisille tai muulle laissa säädetylle viranomaiselle, jos opiskelijalla, tämän huoltajalla tai muulla laillisella edustajalla ei lain mukaan ole oikeutta pitää niitä hallussaan. Ennen luovuttamista esine tai aine tulee säilyttää huolellisesti. Ellei huoltaja ole 3 kk sisällä hakenut esinettä tai ainetta,</p>		
--	--	---	--	--

		se voidaan todisteellisesti hävittää. Esineiden ja aineiden luovuttaminen tulee kirjata. (PRIMUS)		
--	--	---	--	--

Taulukko 2. Toimenpide eri tilanteissa

Teko tai laiminlyönti	Toimenpide	Prosessiin osallistuvat tahot koululta	Muuta huomioitavaa
Opiskelija kiusaa toista opiskelijaa	Opiskelijan kanssa keskustellaan tilanteesta	Opettaja, ryhmänohjaaja	Tarkemmat ohjeet jatkotoimenpiteistä löytyy suunnitelmasta opiskelijan suojaaminen väkivallalta, kiusaamiselta ja häirinnältä.
Opiskelija häiritsee opetusta tai rikkoo lukion järjestyssääntöjä	Opiskelija poistetaan luokasta tai opetustilasta oppitunnin jäljellä olevaksi ajaksi. (Kirjaaminen)	Opettaja tai rehtori Opettaja keskustelee asiasta opiskelijan kanssa ja ilmoittaa tilanteen huoltajalle (alaikäisten osalta)	Jos opiskelija ei noudata poistumismääräystä, rehtori tai opettaja voi poistaa hänet luokasta Jos opiskelija tekee vastarintaa opettajalla ja rehtorilla on lupa käyttää tarpeellisia voimakeinoja. Näissä tilanteissa on syytä hakea toinen henkilökuntaan kuuluva tueksi tilanteeseen. Voimakeinojen käytöstä tehdään voimakeinoja käyttäneen toimesta kirjallinen selvitys.
Opiskelija häiritsee opetusta tai rikkoo koulun järjestyssääntöjä toistuvasti	1. Opiskelijalle järjestetään kasvatuskeskustelu I 2. Opiskelijalle järjestetään kasvatuskeskustelu II 3. Opiskelijalle annetaan kirjallinen varoitus	1. Opettaja tai rehtori 2. Rehtori ja ryhmänohjaaja, kuraattori tai vararehtori 3. Rehtori ja ryhmänohjaaja, kuraattori tai vararehtori	
Opiskelija häiritsee oppilaitoksen tilaisuutta	Opiskelija poistetaan tilaisuudesta	Opettaja tai rehtori Opettaja/rehtori keskustelee asiasta opiskelijan kanssa ja ilmoittaa tilanteen huoltajalle (alaikäisten osalta)	Jos opiskelija ei noudata poistumismääräystä, rehtori tai opettaja voi poistaa hänet luokasta Jos opiskelija tekee vastarintaa opettajalla ja rehtorilla on lupa käyttää tarpeellisia voimakeinoja. Näissä tilanteissa on syytä hakea toinen henkilökuntaan kuuluva seuraamaan tilannetta.

			Voimakeinojen käytöstä tehdään voimakeinojakäyttäneen toimesta kirjallinen selvitys.
Opiskelija uhkaa koulun turvallisuutta suullisesti	1. Kasvatuskeskustelu 2. Jos tilanne toistuu, kirjallinen varoitus	Mukana opiskelija, huoltaja, kuraattori, rehtori, mahdollisesti opinto-ohjaaja, mahdollisesti vararehtori	Neuvonpito eri viranomaistahojen kanssa.
Opiskelija uhkaa koulun turvallisuutta kirjallisesti	Kirjallinen varoitus	Rehtori Mukana opiskelija, huoltaja, rehtori, mahdollisesti kuraattori, opinto-ohjaaja tai vararehtori	Neuvonpito eri viranomaistahojen kanssa.
Opiskelija käyttäytyy väkivaltaisesti tai uhkaavasti vaarantaen muiden turvallisuuden	Opiskelijalta evätään osallistuminen opetukseen jäljellä olevan tai enintään kolmen työpäivän ajaksi (kirjaaminen)	Opettaja tai rehtori kuraattori/psykologi	<p>Jos opiskelija ei noudata poistumismääräystä, rehtori tai opettaja voi poistaa hänet luokasta. Jos opiskelija tekee vastarintaa opettajalla ja rehtorilla on lupa käyttää tarpeellisia voimakeinoja. Näissä tilanteissa on syytä hakea toinen henkilökuntaan kuuluva seuraamaan tilannetta. Tilanteesta riippuen voidaan paikalle kutsua vartijat tai poliisit.</p> <p>Opetuksesta epäämisen aikana opiskelijalle järjestetään mahdollisuus keskustella henkilökohtaisesti opiskelijahuollon psykologin tai kuraattorin kanssa. (rehtori)</p> <p>Lisäksi opiskelijalle järjestetään muu tarvittava tuki epäämisen aikana ja palatessa opetukseen. (rehtori ja kuraattori tai psykologi)</p> <p>Opiskelijalle tehdään suunnitelma opetukseen palaamisen tukemiseen. (rehtori ja kuraattori/psykologi yhteistyössä opiskelijan ja hänen huoltajiensa kanssa)</p>
Luntauaminen, suorien lainausten käyttö kokeissa tai opiskelijatöissä ilman lähdetietoa,	Kirjallinen varoitus	Rehtorin lisäksi ryhmänohjaaja, kuraattori, opinto-ohjaaja, vararehtori tai aineenopettaja	Lukion järjestyssäännöt: ”Luntauaminen ja suorien lainausten käyttö kokeissa ja opiskelijatöissä ilman lähdetietoa ovat rangaistavia. Rangaistuksena on kirjallinen varoitus.”

sekä avustaminen vilpissä			Opiskelijan tulee suorittaa kurssin ne osiot uudelleen, joissa vilppiä on käytetty opettajan tai rehtorin määrään aikarajan puitteissa.
Tupakan tai nuuskan käyttö lukion tiloissa, lukio alueella tai lukion tilaisuuksissa.	1. Kasvatuskeskustelu 2. Kirjallinen varoitus (toistuessa)	Rehtorin lisäksi ryhmänohjaaja, kuraattori, opinto-ohjaaja, vararehtori tai aineenopettaja	1. Alaikäisistä ilmoitus huoltajille 2. Tilanteen toistuessa ilmoitus poliisiviranomaisille.
Alkoholin hallussapito	1. Kasvatuskeskustelu 2. Kirjallinen varoitus (toistuessa)	Rehtorin lisäksi ryhmänohjaaja, kuraattori, opinto-ohjaaja, vararehtori tai aineenopettaja	Alaikäisistä ilmoitus huoltajille ja lastensuojeluun.
Huumeiden ja huumaavasti vaikuttavien aineiden hallussapito ja käyttäminen sekä niiden vaikutuksen alaisena esiintyminen lukion ulkoalueella ja lukion tilaisuuksissa sekä alkoholin vaikutuksen alaisena oleminen lukion alueella tai tilaisuuksissa	Kirjallinen varoitus	Rehtorin lisäksi ryhmänohjaaja, kuraattori, opinto-ohjaaja, vararehtori tai aineenopettaja	Ilmoitetaan aina poliisiviranomaiselle sekä alaikäisen opiskelijan kohdalla huoltajalle ja lastensuojeluun.

4. Periaatteet hallinnon yleisten oikeusturvaperiaatteiden noudattamiseen kurinpitokeinoja käytettäessä

Suunnitelman laadinnassa on otettu huomioon, että kurinpidossa ja työrauhan turvaamisessa voidaan käyttää vain lainmukaisia keinoja ja että näitä keinoja käytettäessä noudatetaan hallinnon yleisiä oikeusturvaperiaatteita. Keinojen käytön tulee perustua asiallisiin, yleisesti hyväksyttäviin ja objektiivisiin syihin. Samanlaisista teoista tulee tekijästä riippumatta määrätä samanlainen seuraamus, kuitenkin siten, että tekojen toistuminen voidaan ottaa huomioon raskauttavana tekijänä. Kurinpitoseuraamusten tulee olla oikeassa suhteessa tekoon, eikä niitä saa käyttää asiaan kuulumattomassa tarkoituksessa, kuten esimerkiksi häpäisemistarkoituksessa.

Lukiolaki 44§

Sinä aikana, jolloin opiskelijaa vastaan on vireillä syyte yleisessä tuomioistuimessa, ei häntä vastaan samasta syystä saa aloittaa tai jatkaa kurinpitomenettelyä.

Jos tuomioistuin on vapauttanut opiskelijan syyteestä, ei kurinpitomenettelyä saa aloittaa tai jatkaa samasta syystä muutoin kuin sellaisen menettelyn perusteella, jota ei ole katsottava rikokseksi, mutta josta voidaan rangaista kurinpidollisesti.

Jos tuomioistuin on tuominnut opiskelijan rangaistukseen, ei hänelle saa samasta syystä määrätä kurinpitorangeistusta. Opiskelija saadaan kuitenkin erottaa määräajaksi tai erottaa opiskelija-asuntolasta, jos se opiskelijan tekemän rikoksen tai siihen liittyvien seikkojen perusteella on perusteltua.

5. Perehdyttäminen ja osaamisen vahvistaminen

Rehtori perehdyttää uuden henkilöstön kurinpito toimenpiteiden käytännöistä Perehdytysuunnitelmaa läpikäydessä. Henkilökunta tarkastelee kurinpidollisten toimenpiteiden muutostarpeita lukuvuoden päätteeksi seuraavaa lukuvuotta koskien. Henkilökunta pidetään ajan tasalla suunnitelmaan tehtävistä muutoksista, sekä lakimuutoksista, jotka vaikuttavat toimintatapoihin.

6. Tiedottaminen

Tästä suunnitelmasta, kuten muistakin opetussuunnitelman liitteistä, tiedotetaan opiskelijoita vuosittain lukuvuoden alussa opinto-ohjauksessa, ryhmäohjauksessa sekä tarvittaessa muissa yhteisissä tilaisuuksissa. Huoltajien tiedottaminen tapahtuu kotiväenilloissa. Suunnitelma on nähtävillä henkilökunnalle opettajien työhuoneessa sekä Wilmassa. Huoltajille ja opiskelijoille suunnitelma on nähtävillä **lukion nettisivuilla**.

7. Menettelytavat suunnitelman seuraamista sekä toteutumisen ja vaikuttavuuden arviointia varten

Suomussalmen lukiossa seurataan kirjattujen toimenpiteiden kokonaismäärää, toistuvuutta sekä rikkeiden syitä pääasiallisesti rehtorin tai vararehtorin toimesta. Toistuvuuteen liittyen seurataan lisäksi, onko yhdellä kurinpidollisella keinolla vaikutusta toistuvuuden ennaltaehkäisyyn. Seurantatiedot käsitellään anonyymisti lukuvuoden viimeisessä opiskeluhuoltoryhmässä.